

MILIEUVERKLARING

bij het Beleidsplan Ruimte Limburg

februari 2024

1. SITUERING

Op 21 februari 2024 is het Beleidsplan Ruimte Limburg (hierna: Ruimtepact 2040) definitief vastgesteld door de provincieraad. Het Ruimtepact 2040 bevat de provinciale visie op de ruimtelijke ontwikkeling en wordt een leidend instrument voor ruimtelijke provinciale keuzes en een toetsingskader voor de advisering en beoordeling van plannen en projecten.

Op 22 januari 2024 werd het bijhorende plan-MER (milieueffectrapport op planniveau) voor het Ruimtepact 2040 goedgekeurd door de Vlaamse Overheid. De milieueffectbeoordeling heeft als doel om al tijdens de opmaak van een plan in te schatten welke milieueffecten door dat plan veroorzaakt kunnen worden, zodat het nog bijgestuurd kan worden alvorens het definitief vastgesteld wordt. Daarom is de opmaak van plan-MER parallel verlopen met de opmaak van het Ruimtepact 2040 waarbij de plan-m.e.r.-procedure zo optimaal mogelijk werd ingepast in de procedure voor het Ruimtepact 2040.

Het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) stelt dat het goedgekeurde plan-MER deel moet uitmaken van de verdere besluitvormingsprocedure met betrekking tot het plan.

Overeenkomstig het artikel 4.2.11 § 7 van het DABM en artikel 12 van het plan-m.e.r.-besluit, worden alle documenten gepubliceerd op de provinciale website (<https://www.limburg.be/ruimtepact2040>) en op www.omgeving.Vlaanderen.be (via MER-dossierdatabank, dossiernummer PL0264)

Eén van de documenten is voorliggende milieuverklaring die een samenvatting vormt over:

- hoe de milieuoverwegingen in het plan of programma zijn geïntegreerd;
- hoe rekening is gehouden met het conform paragraaf 4 goedgekeurde plan-MER en de conform paragraaf 1 en 2 gegeven opmerkingen, adviezen en het resultaat van de grens- of gewest overschrijdende raadpleging;
- de redenen waarom is gekozen voor het plan of programma zoals het is aangenomen, in het licht van de andere redelijke alternatieven die zijn behandeld.

2. METHODIEK

Het Ruimtepact 2040 en het plan-MER werden samen in één geïntegreerd proces opgemaakt.

Het plan-MER werd op iteratieve wijze bij de opmaak van het voorontwerp en ontwerp Beleidsplan Ruimte Limburg uitgevoerd. In de periode dat het beleidsplan vorm kreeg, werd er ondersteuning vanuit de milieueffectrapportage gegeven.

In de plan-MER wordt onder hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** aangegeven hoe het beleidsplan van conceptnota over voorontwerp, naar ontwerp en tot definitief beleidsplan evolueerde. In elke stap werd nagegaan of wijzigingen aan het plan ook consequenties hadden voor de milieubeoordeling:

Van conceptnota naar voorontwerp

De conceptnota is de eerste stap in het proces en geeft de ambitie van de provincie kernachtig weer. Ze moet een debat over de ruimtelijke ontwikkeling op hoofdlijnen mogelijk maken. Op basis van de conceptnota, vond een publieke raadpleging en adviesronde plaats van 21 november 2019 tot en met 21 januari 2020. Tijdens de inspraakperiode ontving de provincie 60 inspraakreacties van Limburgse gemeenten, de Vlaamse overheid, de aangrenzende provincies en organisaties en particulieren.

Dat in deze fase nog niet alles helemaal en duidelijk uitgeklaard was, is inherent aan het proces. Zo hebben er ten opzichte van de kennisgevingsnota, die zich baseerde op de conceptnota (2019), een aantal wijzigingen plaatsgevonden in de inhoud en opbouw van het beleidsplan. Deze aanpassingen werden verwerkt in het voorontwerp (2021).

- De krachtlijnen die in de conceptnota werden aangehaald, zijn verder meegenomen en uitgewerkt in de strategische visie en de beleidskaders. De beleidskaders geven het doel, de rol van de provincie, ruimtelijke staat, visie, selectie en uitvoering en de samenwerking voor het thema weer. Niet alle thema's komen in de beleidskaders aan bod, hetgeen inherent is aan het strategisch karakter van beleidsplanning.
- De principes die aangegeven werden voor het fietsen in de conceptnota zijn behouden en uitgewerkt in de strategische doelstelling SD7 in plaats van een apart beleidskader. Binnen de doelstelling wordt gefocust hoe vanuit ruimtelijke planning kan bijgedragen worden aan het thema fietsen. Daarbij werden ook twee concrete acties opgenomen (SV5 en SV6), om deze visie verder uit te voeren.
- Ook de principes die aangegeven werden voor 'ruimte voor energie' in de conceptnota zijn behouden binnen strategische doelstelling SD6, maar voor de uitvoering is geopteerd om een meer flexibel element uit te werken via actie SV7.

Van voorontwerp naar ontwerp

Over het voorontwerp vond een adviesronde plaats van 8 oktober 2021 tot en met 15 december 2021 en werd er advies gevraagd aan de decretaal bepaalde adviesinstanties: de Limburgse gemeenten, de Vlaamse overheid en de Procoro. De provincie ontving in het totaal 49 adviezen.

Op basis van het verdere onderzoek, de aanbevelingen uit het ontwerp plan-MER en de adviezen vanuit de adviesronde op het voorontwerp, heeft de provincie het Beleidsplan Ruimte Limburg verder vormgegeven in een ontwerp 'Ruimtepact 2040'. De aanpassingen doorheen het Beleidsplan Ruimte Limburg gebeurden in afstemming met de aanpassingen binnen de beleidskaders onderling.

- De uitgangspunten, ambitie, inhoudelijke krachtlijnen en doelstellingen van het voorontwerp Ruimtepact 2040 werden behouden (strategische visie en beleidskaders) en waar nodig verfijnd, verduidelijkt en sterker met elkaar geïntegreerd en op elkaar afgestemd. Zowel het statuut van het Ruimtepact als de rol van de provincie werden verder verduidelijkt. Ten opzichte van het voorontwerp werden de onderdelen 'samenwerking' en 'monitoring' aangevuld.
- De visie, doelstellingen en acties werden behouden, inhoudelijk geactualiseerd en aangepast op basis van de adviezen, verder onderzoek en in afstemming tussen de verschillende onderdelen onderling. Waar wenselijk werden data geactualiseerd. Zo zijn bijvoorbeeld de provinciale acties gescreend en waar mogelijk verder geconcretiseerd op basis van onder andere aanpak, termijn, doelstelling en samenwerking.
- Binnen het beleidskader 'Wonen in stads- en dorpskernen' werden de uitgangspunten en visie behouden en verder uitgewerkt, verduidelijkt of verfijnd. Het beleidskader werd uniformer opgebouwd en er werd een afwegingskader Woonontwikkelingen en een verdeling van het contingent opgenomen en de bijlagen werden geïntegreerd binnen het beleidskader.
- Binnen het beleidskader 'Openruimteschakels' werd de selectie-methodiek van de groenblauwe aders verduidelijkt en werd de selectie geactualiseerd op basis van bijkomend onderzoek en inspraak en werd het doel van de selectie van de openruimtecorridors verduidelijkt.
- Binnen het beleidskader 'Economische ruimte' werd de visie verder verduidelijkt voor de ruimteshift voor bedrijvigheid door het 3-sporenbeleid en de ruimteshift voor vrijetijdseconomie en werden de selecties verder onderzocht en aangevuld. Omtrent kleinhandel werd de visie verder uitgewerkt.

Van ontwerp naar het Beleidsplan Ruimte Limburg

Van 17 februari 2023 tot en met 17 mei 2023 lagen het ontwerp Beleidsplan Ruimte Limburg (ontwerp Ruimtepact 2040) en het ontwerp plan-MER in openbaar onderzoek en werd er advies gevraagd aan de decretaal bevoegde adviesinstanties. In het totaal ontving de provincie 46 adviezen en 46 inspraakreacties.

De Procoro besprak de adviezen en inspraakreacties en bracht een gemotiveerd advies uit over hoe met de adviezen en inspraakreacties omgegaan kan worden. Overeenkomstig Art 28 van het 'Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning' brengt de Provinciale Commissie voor Ruimtelijke Ordening (PROCORO) een advies uit aan de provincieraad over het gevolg dat moet gegeven worden aan de reacties uit het openbaar onderzoek.

De Procoro besprak de adviezen en bezwaren/inspraakreacties tijdens de zittingen van 11, 18 en 25 oktober 2023 en van 8 november 2023. Op deze laatste zitting bracht de Procoro gemotiveerd advies uit. De opmerkingen over het ontwerp van plan-MER werden overgemaakt aan het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving en de onafhankelijke MER deskundigen en werden in het kader van de procedure voor het plan-MER opgenomen. De PROCORO nam de behandeling van deze opmerkingen mee op in haar advies aan de Provincieraad.

Op basis van de reacties bezwaren en adviezen op het ontwerp beleidsplan en ontwerp plan-MER werd een definitief beleidsplan opgemaakt en dus ook een definitief plan-MER.

De adviezen en bezwaren leidden tot een aantal aanpassingen die werden opgenomen in het definitief plan-MER en in het beleidsplan. De wijzigingen aan het beleidsplan werden vervolgens opnieuw beoordeeld binnen het plan-MER. Deze laatste wijzigingen aan het beleidsplan leidden ook voor geen enkel subthema tot een gewijzigde beoordeling

- De uitgangspunten, ambitie, inhoudelijke krachtlijnen en doelstellingen van het voorontwerp Ruimtepact 2040 werden behouden (strategische visie en beleidskaders) en waar wenselijk verder verduidelijkt. De uitwerking van de beleidskaders werd nog meer toegespitst op de rol van de provincie.
- Binnen het beleidskader 'Wonen in stads- en dorpskernen' werden de uitgangspunten en visie behouden. Het afwegingskader Woonontwikkelingen werd in overeenstemming gebracht met de (ondertussen in werking getreden) regelgeving en het statuut werd verder verduidelijkt (met betrekking tot de kerntypering en de verdeling van de woningobjectieven).
- Binnen het beleidskader 'Openruimteschakels' werden de groenblauwe aders nagekeken en werd de selectie verder verfijnd op basis van de inspraakreacties.
- Binnen het beleidskader 'Economische ruimte' werd de visie omtrent de ruimteshift voor bedrijvigheid en vrijetijdseconomie verder verduidelijkt. In plaats van het aanwenden van een contingent, wordt ingezet op een gelijktijdige compensatie en de selectie rond vrijetijdseconomie werd verder geactualiseerd.

3. INTEGRATIE AANBEVELINGEN EN INSPRAAKREACTIES VAN DE PLAN-MER IN HET RUIMTEPACT 2040

De plan-MER formuleert aanbevelingen die relevant zijn op strategisch beleidsniveau. Omdat de strategische visie een lange termijnvisie is waarvan de concrete uitwerking gebeurt via beleidskaders, uitvoeringsplannen, projecten en instrumenten, omschrijft de plan-MER een algemene impact van de strategische visie.

Voor de beleidskaders werden een algemene impact per beleidskader en concrete aanbevelingen geformuleerd. De voorstellen van aanbevelingen werden doorheen het proces geformuleerd en dus ook aangepast. In hoofdstuk 6.7.4 van de plan-MER is aangegeven hoe hiermee omgegaan is.

Aanbevelingen zijn niet steeds één-op-één doorvertaald in het Ruimtepact 2040, maar vanuit een geïntegreerde benadering van de strategische visie en het betreffende beleidskader waarbij de inhoudelijke samenhang, de principes van duurzame ruimtelijke ordening en de toepasbaarheid vanuit de rol van de provincie binnen het ruimtelijk beleid werden bewaakt.

Onderstaande biedt een overzicht van de aanbevelingen en de doorvertaling:

Algemeen

Aanbeveling uit plan-MER	Motivering wel/niet geleid tot aanpassing in het Ruimtepact 2040
<p>In het Beleidsplan Ruimte Limburg is al ruimtelijk aangegeven waar fluviale en pluviale overstromingen zich (nu en in de toekomst) kunnen voordoen. Best wordt in het plan de globale visie voor deze concrete gebieden geëxpliciteerd. De meest problematische gebieden zouden maximaal gevrijwaard moeten worden door er bestemmingen aan te geven die compatibel zijn met overstromingen, of door inzet van andere ruimtelijke instrumenten.</p>	<p><i>Dit is meegenomen binnen de acties in alle beleidskaders. In het beleidskader 'Openruimteschakels' onder actie ORS-1.1 met het opmaken geïntegreerde gebiedsvisies en actieplannen voor de groenblauwe aders en openruimtecorridors. Hiervoor voert de provincie een gebiedsgericht onderzoek uit. In het beleidskader 'Wonen in stads- en dorpskernen' in actie W-2.2 met het voorzien van de opmaak van PRUP's om juridisch woongebied te herbestemmen naar een openruimtebestemming om gekende knelpunten aan te pakken (overstromingsrisico) of om een provinciale groenblauwe ader te realiseren of te versterken. In het beleidskader 'Economische ruimte' onder actie ER-4.1 met het opmaken van PRUP's voor de herbestemming van bedrijventerreinen gelegen in watergevoelige en waterzieke gronden.</i></p>
<p>Er kan meer aandacht gegeven worden aan differentiatie tussen (de potenties van) het watersysteem in stedelijk gebied en het watersysteem in de open ruimte.</p>	<p><i>Binnen elk beleidskader is een actie opgenomen (zie vorige aanbeveling). Hoe dit verder concreet uitgewerkt zal worden is eerder gebieds- en projectafhankelijk en kan niet zinvol uitgewerkt worden in het Beleidsplan Ruimte Limburg.</i></p>

<p>Actief inzetten op ecotoopcreatie bij de concretisering van de openruimteschakels, kernversterking en economische ruimte. Dit komt niet enkel de biodiversiteit maar ook de ruimtelijke kwaliteit, de gezonde leefomgeving en het klimaat ten goede.</p>	<p><i>Ecotoopcreatie is het effectief inrichten van het gebied en vormt in die zin geen onderdeel van de ruimtelijke (beleids)planning en valt dus niet op te nemen als concrete actie binnen het Beleidsplan Ruimte Limburg. Binnen de beleidskaders 'Economische ruimte' (acties ER-2.1 en 2.2) en 'Wonen in stads- en dorpskernen' (afwegingskader Woonontwikkelingen) is opgenomen dat er ruimte moet zijn voor groenblauwe dooradering.</i></p>
---	--

Beleidskader "wonen in stads- en dorpskernen"

Aanbeveling uit plan-MER	Motivering wel/niet geleid tot aanpassing in het Ruimtepact 2040
<p>Het beleidskader zou zich explicieter kunnen uitspreken over de blijvende versnipperende werking van linten, kleine gehuchten en geïsoleerde woningen en woninggroepjes in het buitengebied. Deze woonvormen beperken in de praktijk de mogelijkheden om de open ruimte nog verder uit te bouwen als een buffer tegen klimaatverandering, en zijn ongezonder en minder duurzaam omdat ze de auto-afhankelijkheid versterken en niet kostenefficiënt zijn voor de uitbouw van openbaar vervoer en nutsvoorzieningen.</p>	<p><i>Het beleidskader streeft de dubbele doelstelling 'duurzame en kwalitatieve kernversterking en vrijwaring van de open ruimte' na. De provincie zal in uitvoering van OD1 'Het voeren van een kerngericht beleid op basis van de kernaafbakening', nieuwe ontwikkelingen buiten de kernen zoveel mogelijk weren. Hiervoor zijn concrete acties opgenomen binnen de mogelijkheden van de provinciale rol, waaronder nieuwe woonontwikkelingen buiten de kernen ontmoedigen (actie W-1.2) en juridisch woonaanbod herbestemmen (actie W-2.1).</i></p> <p><i>De provincie zet haar beschikbare instrumenten en bevoegdheden in en vertaalt dit door naar de Limburgse context. Daarom is de voorgestelde suggestie een suggestie voor het beleidsniveau Vlaanderen omwille van haar bevoegdheden op vlak van planning en regelgeving. Daarom wordt onder hoofdstuk 7.2 (van de strategische visie) 'Samenwerking – Vlaanderen' bij concrete acties die Vlaanderen kan opnemen, toegevoegd om diverse instrumenten en middelen in te zetten die de groei buiten de kernen afremmen.</i></p>
<p>Het beleidskader biedt een perspectief bij voorkeur op de geleidelijke planologische afbouw van het ruime aanbod aan onbebouwd woongebied buiten de kernen. Zonder een ambitieuze visie op dit vlak blijft het gevaar voor verdere aantasting van de open ruimte en voor</p>	<p><i>Deze aanbeveling heeft tot een verduidelijking in de visie geleid, maar wel met het oog op een realistische visie. Omwille van de inwerkingtreding van het decreet Woonreservegebieden is dit ook een suggestie voor het beleidsniveau Vlaanderen geworden.</i></p>

<p>een vermindering van de klimaatrobuustheid ervan bestaan.</p>	
<p>Het beleidskader zou de uitdagingen van verdichting en kernversterking in termen van klimaatadaptatie explicieter kunnen benoemen, er moet bij kwalitatieve kernversterking voldoende aandacht geschonken worden aan de toekomstwaarde van de kern. Men moet aandacht besteden aan de klimaatrobuustheid van de kernen, om weerbaarheid van de kernen tegen onder andere hittestress en waterschaarste en -overlast te verzekeren.</p>	<p><i>Dit is aangevuld, zowel in de visie als in het afwegingskader Woonontwikkelingen (opgenomen onder OD2) waarbij een luik met kwaliteitscriteria is uitgewerkt. Voor concreet onderzoek, op het niveau van een kern, is minstens ontwerpend onderzoek nodig. Dit valt buiten de scope van het MER voor het beleidsplan Ruimte Limburg.</i></p>
<p>Het op te richten expertisecentrum 'wonen en ruimte' kan best ook expertise inzake duurzaam waterbeheer betrokken worden.</p>	<p><i>Aangezien deze actie vooral over het woonbeleid (betaalbaarheid, innovatieve woonvormen, ...) gaat, is het dus afhankelijk van het thema of duurzaam waterbeheer meegenomen zal worden. In deze actie wordt het bijgevolg niet expliciet opgenomen, maar er is wel een punt rond klimaatrobuustheid (met aandacht voor waterschaarste en -overlast) onder actie W-4.4 'Initiëren van acties voor het bevorderen van de woon- en leefkwaliteit in lokale kernen' opgenomen en 'voldoende ruimte voor water' is ook aangevuld als voorwaarde in het 'afwegingskader Woonontwikkelingen'.</i></p>
<p>De beleidskaders nemen geen strategie op om slecht gelegen woonaanbod of functies te herlocaliseren. Concretere acties en instrumenten om de open ruimte te vrijwaren, waaronder ook slecht gelegen woongebieden, kunnen een locatiebeleid gericht op wonen nabij multimodale knopen versterken.</p>	<p><i>De provincie zal in uitvoering van OD1 'Het voeren van een kerngericht beleid op basis van de kernaafbakening', nieuwe ontwikkelingen buiten de kernen zoveel mogelijk weren. Hiervoor zijn concrete acties opgenomen binnen de mogelijkheden van de provinciale rol, waaronder nieuwe woonontwikkelingen buiten de kernen ontmoedigen (actie W-1.2) en juridisch woonaanbod herbestemmen (actie W-2.1). Binnen het afwegingskader Woonontwikkelingen is een ruimtelijke strategie opgenomen rond compensatie bij ontwikkelingen binnen de kern.</i></p> <p><i>Het herlocaliseren van slecht gelegen woningen is echter geen realistische aanbeveling om uit te voeren door de provincie.</i></p>
<p>De provincie koppelt ontwikkelingspotentiëlen aan kerntyperingen die onder andere bepaald worden door de duurzame bereikbaarheid en het voorzieningenniveau. De positieve effecten hiervan kunnen nog versterkt worden door bestaande mobiliteitsknopen zoals stationsomgevingen binnen die kernen sterker te benoemen als bepalend voor het ontwikkelingspotentieel.</p>	<p><i>Het algemeen kader is opgenomen in het beleidskader. Mobiliteitsknopen binnen de kernen benoemen is eerder een taak op gemeentelijk niveau (en behoort toe aan de autonomie van de gemeenten).</i></p>

<p>In het beleidskader lijkt een transformatie naar ruimtelijk efficiëntere woonvormen een belangrijke opgave voor Limburg. Het beleidskader kan de ambities scherper formuleren door het juridisch aanbod woongebied van ca. 5.419 ha binnen de kernen en juridisch aanbod niet allemaal te zien als te bebouwen gronden</p>	<p><i>Hiervoor wordt verwezen naar OD2 waarbij gesteld wordt dat de prioriteit ligt op het kwaliteitsvol wonen en het herontwikkelen en verdichten op goedgelegen plaatsen binnen het bestaande ruimtebeslag. Ontwikkelingsmogelijkheden zijn evenzeer investeringen in publiek domein, groen, sociale ontmoetingsplaatsen, opnieuw openleggen van grachten en beken, Hieruit blijkt dat niet alle gronden als te bebouwen beschouwd worden, in overeenstemming met de aanbeveling.</i></p>
<p>Gezien de grote hoeveelheid juridisch aanbod aan woongebied en het feit dat de ruimte-inname in Limburg groeit (en vaak op slecht gelegen plekken), is het herbestemmen van overtollig aanbod een grote bezorgdheid. Momenteel is deze sterk afhankelijk van Vlaanderen, maar mogelijk kan er verder gezocht worden naar instrumenten om deze transitie te versnellen.</p>	<p><i>De provincie streeft naar een openruimte positief planologisch beleid tegen 2040. De open ruimte moet zoveel mogelijk gevrijwaard worden van bijkomende ruimte voor Woonontwikkelingen. Bijkomend ruimtebeslag moet zoveel mogelijk vermeden worden. De kernafbakening zorgt hierin voor duidelijkheid. Er wordt een ontmoedigend beleid gevoerd ten aanzien van niet-kernversterkende ontwikkelingen, maar er wordt geen bouwverbod opgelegd. De provincie zet haar beschikbare instrumenten en bevoegdheden in en vertaalt dit door naar de Limburgse context: alle voorziene acties ontmoedigen ontwikkelingen op ongewenste plaatsen. Daar waar dit nodig en haalbaar is, zal de provincie sturend optreden door de inzet van verordenende instrumenten (RUP, verordening). Het vrijwaren van de open ruimte is ook een gedeelde verantwoordelijkheid. Daar waar het mogelijk en wenselijk is, treedt de provincie ondersteunend en adviserend op als de gemeenten acties ondernemen. Het uitvoeren van een goed beleid rond wonen in stads- en dorpskernen is noodzakelijk om de ambities van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen te kunnen waarmaken. Maar het is evenzeer noodzakelijk dat Vlaanderen hiervoor de juiste financiering en middelen ter beschikking stelt opdat niet alleen de gemeenten maar ook de provincie deze visie kan realiseren. Er wordt verwezen naar VCRO artikel 1.6.1 met betrekking tot het BRV-fonds waarbij enkel gemeenten aanspraak kunnen maken op dit fonds om de beoogde ruimteshift te helpen realiseren. Vlaanderen is aan zet om de juiste instrumenten aan te reiken. Daarom wordt onder hoofdstuk 7.2 (van het beleidsplan) 'Samenwerking – Vlaanderen' bij concrete acties</i></p>

	<i>die Vlaanderen kan opnemen toegevoegd om diverse instrumenten en middelen in te zetten die de groei buiten de kernen afremmen</i>
Binnen de kernen moet er naast woningen meer aandacht gaan naar hernieuwbare energie, een gezonde leefomgeving en inclusiviteit. Hoewel de provincie sociale elementen niet als haar bevoegdheid beschouwt, is het wel zo dat de bebouwingstypologie gevolgen heeft voor de sociale structuur. Het is aangewezen om hier meer aandacht aan te besteden.	<i>Variëren in woontypologie is aangevuld in het afwegingskader Woonontwikkelingen onder het luik 'kwaliteitscriteria'.</i>

Beleidskader "Openruimteschakels"

Aanbeveling uit plan-MER	Motivering wel/niet geleid tot aanpassing in het Ruimtepact 2040
Het beleidskader stelt dat bij de inrichting van de groenblauwe aders de samenhangende agrarische structuur niet structureel mag aangetast worden en dat de omvang van die aders er beperkt moet worden. Deze passage legt beperkingen op aan de noodzakelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de groenblauwe aders, die net in landbouwgebied belangrijk zijn. Het is een gemiste kans om de natuurlijkheid en de waterbergende functie van het agrarisch gebied te vergroten. Mogelijk biedt de voorziene gebiedsgerichte benadering met flankerende maatregelen voor de landbouw wel kansen om toch tot meer waardevolle groenblauwe aders te komen.	<i>Dit is het voorwerp van de opmaak van geïntegreerde gebiedsvisies en actieplannen voor de groenblauwe aders en openruimtecorridors, via een geïntegreerde benadering vanuit landbouw, landschap, water, natuur, bewoning, erfgoed, ... (zoals gesteld in actie ORS-1.1).</i>
Het beleidskader voorziet uitzonderingen op de vrijwaring van de open ruimte voor noodzakelijke fiets- of openbaar vervoersinfrastructuur of voor agrarische bebouwing. Hierbij moet het watersysteem gevrijwaard blijven van negatieve impact bij de locatiekeuze en het ontwerp van die voorzieningen.	<i>Dit is het voorwerp van de opmaak van geïntegreerde gebiedsvisies en actieplannen voor de groenblauwe aders en openruimtecorridors, via een geïntegreerde benadering vanuit landbouw, landschap, water, natuur, bewoning, erfgoed, ... (zoals gesteld in actie ORS-1.1).</i>
Bij de realisatie van fietssnelwegen bewaakt de provincie mee dat barrièrewerking steeds op projectniveau vermeden wordt	<i>Deze aanbeveling is aangevuld in SD7 "meer ruimte geven aan de fietser" en in het beleidskader 'Openruimteschakels', OD1 (waarbij het vermijden van mogelijke barrières een element in de mogelijke ontsnippering is) en actie ORS-1.1 dat hier uitvoering aan geeft.</i>
Bij de open ruimte corridors en groenblauwe verbindingen prioriteit geven aan die projecten waar andere beleidsdomeinen meewerken (bv.	<i>Dit is het voorwerp van de opmaak van geïntegreerde gebiedsvisies en actieplannen voor de groenblauwe aders en</i>

VMM, ANB, VAPEO,...). De gebiedsvisies en/of projecten zijn ingegeven vanuit de ecoprofielenbenadering en concrete inrichtingsacties en beheer zijn hierop afgestemd (door versterkte samenwerking met het provinciaal Natuurcentrum (PNC).	<i>openruimtecorridors, via een geïntegreerde benadering vanuit landbouw, landschap, water, natuur, bewoning, erfgoed, (zoals gesteld in actie ORS-1.1).</i>
De groenblauwe aders kunnen bijdragen aan de verkeersleefbaarheid en veiligheid van de kernen	<i>De categorie lijninfrastructuren is één van de categorieën van de selectie aan provinciale groenblauwe aders. De samenhang tussen de lijninfrastructuren en de groenblauwe aders is zowel onder de selectiemethodiek van de groenblauwe aders als in SD 7 van de strategische visie opgenomen.</i>
Er worden reeds veel principes rond groenblauwe dooradering opgenomen. Dit zou nog versterkt kunnen worden door meer concrete acties op te nemen om deze groenblauwe aders te realiseren	<i>Het realiseren van deze concrete acties is uitvoeringsniveau en is geen onderdeel van het beleidsplan</i>
Het tegengaan van zonevreemde ontwikkelingen/agrarisch hergebruik kan het beleidskader 'openruimteschakels' versterken	<i>Dit is aangevuld binnen het beleidskader 'economische ruimte' en er wordt een verwachting aan Vlaanderen geformuleerd bij de selectie van de landbouwgemeenten.</i>
De nabijheid en toegankelijkheid van groenblauwe ruimtes en het vergroenen van de gebouwen is van uiterst belang voor de leefkwaliteit van gevoelige populaties, zoals kinderen, ouderen en zorgbehoevenden. Groenblauwe elementen bevorderen het mentale welzijn en de nabijheid van groen zet aan tot dynamiek, activiteit en ontmoeting. Daarenboven helpen ze ernstige hittestress, wateroverlast en waterstress te voorkomen. Bij het ontwikkelen, ondersteunen en optimaliseren van groenblauwe elementen moet zeker ook aandacht worden geschonken aan de invulling van locaties waar deze kwetsbare populaties zich bevinden of verenigen.	<i>Dit is aangevuld in de visie waarbij het belang van een samenhangend openruimtesysteem voor de leefkwaliteit in Limburg het uitgangspunt vormt (hst.1 Waarom een beleidskader openruimteschakels?) In de visie is het belang van de groenblauwe dooradering die zich doorzet op een fijnmazig niveau (wijk-, buurt-, straat- en zelfs perceelsniveau) opgenomen.</i>

Voornaamste beleidskader "economische ruimte"

Aanbeveling uit plan-MER	Motivering wel/niet geleid tot aanpassing in het Ruimtepact 2040
Het beleidskader zou meer kunnen inzetten op een klimaatadaptieve inrichting van het agrarisch gebied, met aandacht voor onder meer waterbeheer in functie van het beperken van de gevolgen van wateroverlast en droogte.	<i>Deze aanbeveling is aangevuld onder OD5 'Duurzaam verankeren van landbouwbedrijfsvoering in agrarisch gebied'.</i>
Verdere economische ontwikkeling in het beleidskader kan ook best afgestemd worden	<i>Dit is aangevuld in het beleidskader. De eigen keuzes/selecties in kader van het Ruimtepact</i>

<p>op de draagkracht/ kwetsbaarheid van het watersysteem en indien herbestemmingen aan de orde zijn wordt best 'ruimte voor water' voorzien.</p>	<p><i>2040 zoals groenblauwe aders, open ruimtecorridors,... wordt meegenomen in de evaluatie van potentiële strategische werklocaties (actie ER 3.1 - RuBeLim-studie). Een waterproblematiek of overstromingsrisico (cf. watertoetskaarten en pluviale kaarten); de gewenste realisatie van groenblauwe aders of een open ruimtecorridor zijn tevens mogelijke redenen voor herbestemming van juridisch aanbod aan bedrijventerreinen of recreatiegebieden.</i></p>
<p>Het verhogen van de dichtheid en het verweven van functies kan, zonder de juiste randvoorwaarden, leiden tot ongewenste effecten. Het ruimtelijk beleid kan verkeersveiligheid en leefbaarheid in de hand werken door voldoende ruimtelijke randvoorwaarden te formuleren voor het verdichten en verweven van wonen met andere functies.</p>	<p><i>De Vervoersregio en de provincie Limburg moeten dit aspect bewaken bij verdere operationalisering. Het gaat uiteindelijk over het locatiebeleid (aan welke voorwaarden moeten verdichting en verwevingsprojecten voldoen).</i></p>
<p>Binnen het beleidskader is het aangewezen om concretere acties gericht op een kernversterkend beleid rond detailhandel te formuleren.</p>	<p><i>Deze aanbeveling is aangevuld in de visie met een 'kerngerichte kleinhandel door winkelshifft' waarbij ingezet wordt op een kernversterkend beleid en een beleid tegen leegstand en actie ER-1.2.</i></p>
<p>Het benutten van leegstaande/verwaarloosde bedrijfsruimtes op verweven locaties biedt mogelijkheden om samenwerkingsverbanden en een multifunctionele invulling te voorzien, wat kan bijdragen aan de sociale samenhang op deze verweven locatie.</p>	<p><i>Deze aanbeveling is aangevuld in de visie met een 'kerngerichte kleinhandel door winkelshifft' waarbij ingezet wordt op een kernversterkend beleid en een beleid tegen leegstand en OD1.</i></p>
<p>Bij het verweven van economische functies in stads- en dorpskernen wordt een kwalitatieve leefomgeving gegarandeerd. Dit kan door op maat van de kern de afweging te maken wat mogelijk is en wat niet om zodoende een kwalitatieve leefomgeving te kunnen garanderen.</p>	<p><i>Dit is aangevuld onder OD1 'versterken van economische activiteiten in stads- en dorpskernen', actie ER-1.1.</i></p>

4. MOTIVERING IN HET LICHT VAN DE ANDERE REDELIJKE ALTERNATIEVEN DIE ZIJN BEHANDELD

Zoals onder hoofdstuk 5.8 'Alternatieven' van de plan-MER besproken, werden er geen alternatieven voor het Beleidsplan Ruimte afgewogen:

“Het onderzoek van alternatieven en varianten is normaal gesproken een vast onderdeel van de m.e.r.-procedure en wordt voorgeschreven in de regelgeving. Hierbij wordt een ‘basisplan of project’ voorgedragen waarvoor alternatieven worden ontwikkeld en beoordeeld. De handleiding ‘alternatieven’ definieert een alternatief als ‘een andere manier om de doelstelling(en) van het basisplan of het -project te bereiken’. Belangrijk hierbij is dat een alternatief eenzelfde doelstelling moet hebben als het basisplan of -project.

In dit MER worden geen alternatieven voor het Beleidsplan Ruimte Limburg bestudeerd. Het Beleidsplan Ruimte Limburg is immers het resultaat van een lang en grondig gevoerd interactief proces, waarbij meerdere pistes werden verkend, maar de voorliggende opties uiteindelijk werden verkozen. In die zin vormt het Beleidsplan Ruimte Limburg een ‘geoptimaliseerd’ antwoord op de uitdagingen die aan de basis liggen van het plan. Door de wisselwerking tussen het plan-MER en de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Limburg zijn tijdens het proces vanuit de milieubeoordeling nog wel suggesties voor verfijning van het Beleidsplan Ruimte Limburg geformuleerd die doorgewerkt hebben naar het Beleidsplan Ruimte Limburg zoals het vandaag voorligt.

*Vanuit de inspraak en adviezen bij de conceptnota zijn ook een aantal suggesties en vragen gekomen, bijvoorbeeld omtrent de selecties van stedelijke, woon- en dorpskernen, economische knooppunten en de robuuste natuurgebieden/verbindingscorridors. In § **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** werd al aangegeven hoe hiermee is omgegaan bij de opmaak van het voorontwerp van ruimtelijk beleidsplan.”*